

FINANSOWANIE SPOŁECZNOŚCIOWE A SPORT – DEFINICJA I TYPOLOGIA ORAZ ZASTOSOWANIE FINANSOWANIA SPOŁECZNOŚCIOWEGO W OBSZARZE SPORTU I REKREACJI

lek. Marcin Grzebyk*

Wprowadzenie

Geneza finansowania społecznościowego

Zdefiniowanie jednoznaczne finansowania społecznościowego przysparza badaczom trudności. Zjawisko przypomina kamaleona, a definicje i typologia wymaga usystematyzowania. Pojęcia „crowdfunding” (finansowanie społecznościowe, finansowanie partycypacyjne) po raz pierwszy użył 12 sierpnia 2006 Michael Sullivan, na swoim portalu Fundavlog. Przygotował specjalną zakładkę, umieszczaną na stronie internetowej, umożliwiającą przekazanie niewielkich subsydiów finansowych na rzecz videoblogerów. Projekty warte donacji w ocenie inwestorów (profesjonalistów i nieprofesjonalistów branżowych) uzyskują pozytywny komentarz, cenne wskazówki, pozwalające znacznie zredukować koszty marketingowe [Król 2013].

Cele pracy: Przegląd aktualnych definicji finansowania społecznościowego oraz typów finansowania społecznościowego. Stworzenie definicji finansowania społecznościowego w sporcie. Próba usystematyzowania definicji wg kryterium czasu. Identyfikacja wybranych portali zajmujących się finansowaniem partycypacyjnym z obszaru sportowym.

Pytania badawcze:

1. Czy można zdefiniować to zjawisko w obszarze rynku sportu i rekreacji?
2. Czy istnieją portale internetowe zajmujące się donacjami, z których mógłby skorzystać sportowiec i menadżer polski i europejski?
3. Jakie są średnie wartości subsydiów pozyskiwanych na poczet realizacji projektów w obszarze sportowym?

Pytania szczegółowe:

1. Czy można zdefiniować zjawisko finansowania społecznościowego i odnieść je do obszaru sportu i rekreacji?
2. Czy można zidentyfikować platformy, z których mogą skorzystać polscy sportowcy, poszukujący wsparcia finansowego do rozwoju swoich karier sportowych, nowych narzędzi treningowych (aplikacji IT) oraz finansowania wyjazdów na igrzyska sportowe?

Materiały i metody: analiza przeglądowa i chronologiczna istniejących i obowiązujących definicji. Analiza typów finansowania społecznościowego na podstawie dostępnych publikacji w odniesieniu do finansowania rynku sportu i rekreacji. Analiza komparatystyczna

---

* Akademia Leona Koźmińskiego, Warszawa.

wybranych platform, przy pomocy których można sfinansować przedsięwzięcie lub projekt w obszarze sportowym.

1. Przegląd definicji finansowania partycypacyjnego

Analiza definicji pokazuje ich ogromną różnorodność. Temat podnoszony jest od 2008 roku przez Schwienbachera, Larrela i Kleemanna oraz współpracowników. W poniższej tabeli zidentyfikowano i zebrano najważniejsze definicje dotyczące finansowania partycypacyjnego powstałe w latach 2008-2013, obowiązujące do dzisiaj. Celem prezentacji definicji jest pokazanie różnorodności podejść i prób objęcia definicją wszystkich aspektów finansowania partycypacyjnego oraz pokazanie różnorodności podejść do opisywania zjawiska.

Tabela 1.

Przegląd chronologiczny wybranych definicji odnoszących się do obszaru finansowania partycypacyjnego sportu i rekreacji

Lp.	Rok i rodzaj definicji	Przegląd chronologiczny definicji
1.	2008 rok - finansowanie przedsięwzięcia bezpośrednio od wielu inwestorów za pomocą internetu	Finansowanie społecznościowe – finansowanie przedsięwzięcia z funduszy pozyskanych bezpośrednio od wielu inwestorów (tłumu – crowd), Crowdsourcing ma miejsce, gdy przedsiębiorstwo nastawione na zysk „zleca określone zadania istotne dla podejmowania lub sprzedaży swojego produktu ogółowi społeczeństwa (<i>crowd</i> - tłum) w formie otwartego zaproszenia za pośrednictwem Internetu, w celu wykonania dobrowolnego, bezpłatnego działania/ usługi [Kleemann 2008].
2.	2010 rok – drobne donacje w zamian za nagrodę lub prawo głosu	Finansowanie społecznościowe – zawiera się w „deklaracji otwartego zaproszenia, przekazanego za pomocą Internetu do inwestorów, w celu pozyskania środków finansowych w formie darowizny lub w zamian za pewną nagrodę i/ lub prawo głosu w celu wspierania inicjatyw na rzecz określonych celów” [Schwienbacher i Larralde 2010].
3.	2011 rok - różnice pomiędzy crowdfundingiem i fundraisingiem	Fundraising – proces zdobywania funduszy poprzez artikulację prośby o wsparcie osób indywidualnych, firm, fundacji dobroczynnych lub instytucji samorządowych i pozarządowych. Fundusze zbierane są na cele społeczne przez organizacje charytatywne, religijne, hospicja, domy dziecka, galerie, szkoły, podmioty prowadzące działalność użyteczną [Kiełczewska, 2011].
4.	2013 rok - pożyczki wzajemne	Finansowanie społecznościowe to pożyczki wzajemne <i>peer-to-peer</i> udzielane przez Internet [Lin i Viswanathan 2013].
5.	2013 rok - bezpośrednie inwestycje za pomocą niskich kwot dla osób zbierających na realizację projektu	System finansowania społecznościowego pozwala użytkownikom dokonywać inwestycji w różne typy projektów i przedsięwzięć, przy pomocy drobnych donacji, poza rynkiem regulowanym wymiany kapitału, z wykorzystaniem internetowych platform społecznościowych, które wspierają bezpośrednia interakcje pomiędzy inwestorami, a osobami zbierającymi środki finansowe
6.	2013 rok - inwestorzy finansują bezpośrednio za pomocą Internetu projekty, a przedsiębiorca „dotyka tłumu” przez zbieranie funduszy pieniężnych	Finansowanie społecznościowe to finansowanie projektu lub przedsięwzięcia przez grupę pojedynczych jednostek zamiast profesjonalistów (np. banków funduszy wysokiego ryzyka lub aniołów biznesu). Finansowanie społecznościowe funkcjonuje bez pośredników: przedsiębiorca „dotyka tłumu” poprzez alokację kapitału bezpośrednio od poszczególnych inwestorów. Komunikacja typowo odbywa się za pośrednictwem Internetu [Lin i Viswanathan 2013].

7.	2013 rok - crowdfunding konkurencją dla Venture Capitals.	Finansowanie społecznościowe stanowi zagrożenie dla funduszy VC, staje się konkurencyjnym źródłem kapitału wysokiego ryzyka.
8.	2013 rok - zbiórka drobnych pieniędzy od osób zainteresowanych realizacją projektu polska Wikipedia	Finansowanie społecznościowe — forma realizacji finansowej różnego rodzaju projektów przez społeczności, które są zorganizowane wokół tych projektów. Przedsięwzięcie finansowane poprzez dużą liczbę drobnych, jednorazowych wpłat dokonywanych przez osoby zainteresowane projektem. Upowszechnienie się Internetu pozwala na łatwe informowanie o projektach i tworzenie wokół nich społeczności, co przyczyniło się do rozwoju zjawiska Crowdfunding. Określenie to jest używane w odniesieniu do zbiorów prowadzonych na stworzonych w tym celu platformach internetowych, rzadziej także przy pomocy serwisów społecznościowych lub blogów [Kaltenbeck 2011].
9.	2013 rok - alokacja kapitału w zamian za świadczenie zwrotne, z wykorzystaniem Internetu, przy niższych barierach wejścia (Karol Król)	Finansowanie społecznościowe - „rodzaj gromadzenia i alokacji kapitału przekazywanego na rzecz rozwoju określonego przedsięwzięcia w zamian za określone świadczenie zwrotne, który angażuje szerokie grono kapitałodawców, charakteryzuje się wykorzystaniem technologii teleinformatycznych oraz niższą barierą wejścia i lepszymi warunkami transakcyjnymi, niż ogólnodostępne na rynku” [Kaltenbeck 2011].

Zródło: opracowanie własne na podstawie F. Kleemann, *Un(der)paid Innovators: The Commercial Utilization of Consumer Work through Crowdsourcing* Frank, "Science, Technology & Innovation Studies", Vol. 4, No. 7/ 2008, s. 5-26; F. Kleemann, *Un(der)paid Innovators: The Commercial...*, op. cit., s. 28; A. Schwienbacher, B. Larralde, *Crowdfunding of small...*, op. cit., s. 1-23; A. Kiełczewska, *530 kilogramów złota - fundraising jako szansa, lekcja biznesu i historii*. Watchdogportal.pl. <http://archive.is/809xu> (stan na dzień 15.11.2016); M. Lin, S. Viswanathan, *Home Bias in Online Investments: An Empirical Study of an Online Crowd*, <https://pdfs.semanticscholar.org/14b0/b0e3fef7a6b22fc5c3753d797cde9787a7d.pdf> (stan na dzień 15.11.2016), J. Kaltenbeck, *Crowdfunding und Social Payments im Anwendungskontext von Open Educational Resources*, epubli GmbH, Berlin, 2011.

Podsumowanie: prawie wszystkie opisane definicje zawierają trzy wspólne zmienne: *crowd* – tłum, inwestor - dawca kapitału, internet – narzędzie komunikacji i transferu donacji. Na podstawie przytoczonych definicji tego zjawiska, można opisać finansowanie społecznościowe w sporcie jako definicję: Alokację kapitału przekazywanego przez szerokie grono kapitałodawców (inwestorów) na rzecz grupy docelowej sportowców lub konstruktorów urządzeń sportowych (beneficjentów kapitału), z wykorzystaniem technologii teleinformatycznych (internetu) przy niskich barierach wejścia.

2. Przegląd typów finansowania społecznościowego

- **Źródła finansowania społecznościowego wg. Raportu z Karlsruhe – stan na 15.11.2016 rok** [Wenzlaff i Rohler 2011].
  - **Finansowanie społecznościowe oparte na darowiznach** (ang. *donation – based, donor pooling and patronage*). Najczęstszy typ stanowi finansowanie społecznościowe oparty na darowiznach (z ang. *donations-based*). Darowizny są przekazywane najczęściej na podstawie motywacji altruistycznych, bez oczekiwania zadośćuczynienie ze strony sportowca, z zastrzeżeniem, iż niektóre osoby oczekują podziękowania w komunikacji elektronicznej, wysłanej na pocztę email lub podanie nazwy darczyńcy, otrzymanie zdjęcia pamiątkowego sportowca z autografem lub selfie ze sportowcem [Wenzlaff i Rohler 2011]. Przykładami takich platform w Polsce jest www.zrzutka.pl, w Niemczech Beteerplace.rg.de i Respect.org.de [data dostępu: 15.11.2016] w Austrii, szerzej opisanych

w raporcie niemieckim [Hemer i in. 2011]. Przykład: zebranie pieniędzy na trekking w Górach Sowich - okolice Międzygórza [<https://zrzutka.pl>, data dostępu: 15.11.2016]. Zbiórka odbywa się bez reguły wzajemności, za wyjątkiem gestów życzliwości oraz oficjalnych podziękowań ze strony sportowców (beneficjentów kapitału), w formie np.: przekazania informacji o miejscu zawodów sportowych, celem podtrzymania relacji z inwestorami. Szerszy opis tego typu finansowania stanowi temat na inna publikację.

- **Finansowanie społecznościowe oparte na sponsoringu tłumu** (ang. *crowd sponsoring*). Inwestor przekazuje drobną donację na projekt sportowy lub gadżetu IT związanego ze sportem. W zamian oczekuje nagrody np.: zniżki na zakup aplikacji sportowej, *sportwatch'a* itp. Przykład: platforma <http://indiegogo.com>, z licznymi podobnymi platformami w Europie [Hemer i in. 2011]. Przykład: projekt G-Force POWERMOVES – zestaw taśm do treningu o typie *workout*, w zamian za 10% rabat dla przyszłego klienta lub konstrukcja słuchawek do uprawiania sportu w zamian za 32% rabat – \$80 na ich zakup z dostawą [<https://www.indiegogo.com>, data dostępu: 20.04.2017]. Projekty uzyskały odpowiednio \$101,26 co stanowiło 393% zamierzonego celu oraz \$264,461 co stanowiło 189% zamierzonego celu. Na portalu fans4club.com zebrano pieniądze na funkcjonowanie klubu Wisła Kraków – projekt #12Bohater [<https://fans4club.com>, data dostępu: 20.04.2017]. Kibice przekazali 434 260 PLN na działalność bieżącą klubu co stanowiło 144% zamierzonego celu inwestycyjnego. W zamian piłkarze rozegrają 1 spotkanie w koszulkach z nazwami firm i darczyńców zamiast nazwisk piłkarzy.

- **Finansowanie społecznościowe oparte na przedsprzedaży** (ang. *pre-selling*). Nagrodę za subsydiowanie projektu stanowi finansowany produkt np.: oprogramowanie, nowy gadżet, książka, plik do pobrania, utwór muzyczny itp. Przykładowe może być przedsprzedaż słuchawek wodoodpornych do biegania, Super Early bird firmy KUAI, z 40% rabatem dla inwestorów oraz zapewnieniem otrzymania bezpłatnej aplikacji do monitorowania postępów sportowych [<https://www.indiegogo.com>, data dostępu: 20.04.2017].

- **Finansowanie społecznościowe oparte na pożyczkach, kredytach** (ang. *loans peer-to-peer*). Finansowanie oparte jest na bazie pożyczek wzajemnych, gwarantowanych przez skarb państwa, darowiznach, symbolicznych płatnościach. Przykład: brytyjska firma <https://www.buzzbnk.org> [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016]. Projekt Londyn Football Journeys (LFJ) ma na celu zorganizowanie ligi piłki nożnej w wieku 12-14 lat w niebezpiecznych dzielnicach Londynu Peckham lub Hackney. Stworzenie ligi ma przeciwdziałać podziałom terytorialnym i zahamować tworzenie się gangów oraz zredukować poziom ryzyka w tych dzielnicach. Celem inwestycyjnym jest zebranie 10 tys. £ na tę działalność <https://fundit.buzz>, data dostępu: 20.04.2017].

- **Finansowanie społecznościowe oparte na mikroinwestycjach** (ang. *micro-equity and revenue-based financing*). Inwestor otrzymuje w zamian za donację akcje przedsiębiorstwa, dywidendy lub praw głosu na zgromadzeniu zarządu. Wysokość nagrody jest proporcjonalna do nastawienia na zysk twórców projektu [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016]. Na platformie crowd2fund.pl każdy inwestor zarabia na mikroinwestycjach 10%. Firma Rurok otrzymała od 69 inwestorów £ 150 k [<https://www.crowd2fund.com>, data dostępu: 15.11.2016]. Przy maksymalnej zakładanej

inwestycji £ 150 k na zaprojektowanie i wyprodukowanie innowacyjnego kasku do sportów ekstremalnych, łączącego w sobie cechy kasku z formuły 1 oraz gogli narciarskich. Kask dedykowany jest do uprawiania sportów ekstremalnych, zimowych.

- **Finansowanie oparte na świadczeniach społecznych** (ang. *social payments*). Polega na przekazywaniu drobnych donacji najczęściej na opłacenie publikacji treści w gazetach internetowych. Przykład: portale Kachingle and Flattr [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016].

- **Finansowanie oparte na walucie społecznej walucie regionalnej** (ang. *social money*). Wprowadzenie walut regionalnych miało na celu poprawienie wymiany towarowo – usługowej przy utrzymaniu stałego kursu oraz możliwości pozyskania tanich pożyczek. Większość z walut naśladuje austriacki model stworzony przez Schwundgeld. Przykładem niemieckiej waluty jest: bawarski Chiemgauer (<http://www.chiemgauer.info>) [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016]. Waluta pozwala na nabycie biletu np: na mecz piłki nożnej w Bawarii.

- **Finansowanie społecznościowe oparte na społecznej bankowości** (ang. *social banking*). System banków realizujących działania wsparcia socjalnego bardzo rozwinięty w UK oraz Niemczech i Austrii. Cel działania banków socjalnych stanowi finansowanie projektów społecznych, opartych na finansowaniu społecznościowym, instrumentach pożyczek wzajemnych. Banki społeczne odróżnia od banków komercyjnych fakt, iż są otwarte na dialog, wspierają projekty socjalne w zakresie sportu np.: budowę hal, stadionów. W bankach decyzje podejmuje się demokratycznie. Procesy w bankach są transparentne. Przykładem jest Fidor Bank w Niemczech lub Attak Bank w Austrii. Próba nawiązania dialogu z klientami ma podkreślić przejrzystość. Oba banki można znaleźć pod adresem <https://www.fidor.de/>, <http://www.attac.at/> [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016]. Bank Demokratyczny Austrii posunął się krok dalej - każdy uczestnik systemu może zostać udziałowcem banku, który stanowi swego rodzaju spółdzielnię [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016]. Bank można znaleźć pod adresem <https://www.mitgruenden.at>, <https://www.mitgruenden.at/projekt>. Czasem bankowość społeczna występuje łącznie z podmiotem gospodarczym będącym przedstawicielem innego rodzaju finansowania społecznościowego np.: niemiecka platforma Startnext <https://www.startnext.com>, współpracuje w obszarze kumulowania płatności z bankiem Fidor [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016]. Banki stanowią źródło kapitału dla realizacji społecznych projektów sportowych. Opis szczegółowy działalności tych banków wykracza poza ramy tej pracy. W Polsce banki socjalne nie istnieją. Najlepiej rozwinięty system banków socjalnych można spotkać w Wielkiej Brytanii.

- **Finansowania społecznościowe oparte na otwartej, wolnej walucie elektronicznej** (ang. *open money*). W 1990 roku kryptolog David Chaum stworzył pierwszą elektroniczną walutę – DigiCash. W 1998 waluta zbankrutowała. W chwili obecnej na rynku najbardziej rozpoznawalną walutą jest Bitcoin, którego kurs ostatnio poszybował wyżej niż złoto. Platforma fundbyme.com przyjmuje płatności na finansowanie projektów sportowych np.: Wobybi bicycles – rowerem całkowicie kastomizowanego przez odbiorcę (Projekt uzyskuje 133,889 euro na realizację, a płatności odbywają się również za pomocą bitcoin [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 15.11.2016].

- **Finansowanie oparte na pożyczkach dla biznesu** (ang. *Peer-to-Business Lending*).

Platformy zapewniające finansowanie podobne do pożyczek P2P, oferujące kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw <https://www.fundedbyme.com> [<http://cercles.diba.cat>, data dostępu: 20.04.2017]. Pożyczki są przekazywane beneficjentom bezpośrednio a platforma pobiera procent udziału za usługę. Spłaty nie gwarantuje państwo jak w przypadku banków ale inwestorzy zabezpieczeni są przed ryzykiem w postaci różnych systemów rekompensat i zabezpieczeń, których opis wykracza poza ramy tej pracy. Platforma [Businessagent.com](https://businessagent.com) stanowi przeglądarkę dla tego rodzaju projektów [<https://businessagent.com>, data dostępu: 20.04.2017]. Jeden z nich zamieszczono na platformie crowdcube.com, działającej w oparciu o ten model biznesowy i pozyskującej fundusze na wyprodukowanie drinka Hydro +, uzupełniającego elektrolity u sportowców, ale nie zawierającego cukru.

- **Finansowanie udziałowe** (ang. *equity – based*). Gdy firma chce przyciągnąć mikroinwestorów (mikroaniołów biznesu), z grupę osób, zamiast pozyskiwania finansowania od jednego prywatnego inwestora lub anioła biznesu – finansowanie społecznościowe praw własności (*crowdfunding*). Inwestorzy pragną wnieść środki oraz z pozycji mentora dzielą się wiedzą z beneficjentami projektów dotycząca maksymalizacji powodzenia i stopy zwrotu z zainwestowanego kapitału. Inwestorzy otrzymują w zamian akcje oraz udziały. Przykładem może być Platforma <https://microventures.com/investors>, w której aniołowie biznesu inwestują powyżej 100\$ w projekty sportowe, np.: The Play Impossible Gameball™ - piłka pozwalająca się komunikować przez internet, lokalizująca gracza w wieku 5-15 lat, wysyłająca statystyki dotyczące aktywności dziecka [<https://app.microventures.com>, data dostępu: 20.04.2017].

- **Finansowanie oparte na podziale przyszłych dochodów** (ang. *revenue sharing*). Grupa inwestorów może otrzymać zwrot z zainwestowanego kapitału z puli przyszłych przychodów firmy za pośrednictwem systemu podziału przychodów (rzadki model, nie tylko w obszarze sportu, autor nie odnajduje przypadku takiej platformy w obszarze sportowym) [Buysere i in. 2012].

- **Finansowanie oparte na otrzymaniu wypłat w naturze (nagroda)** - (ang. *in kind reward*). Wypłaty mogą odbywać się w naturze – produkt lub usługa. Dokładna stawka wypłat nie jest znana i stanowi ryzyko inwestycyjne [<http://www.infoeuropa.ciejd.pt>, data dostępu: 15.11.2016]. Platforma hiszpańska www.sposorto.org dedykowana tylko do obszaru sportowego [<http://www.sponsorto.org>, data dostępu: 20.04.2017] proponuje następujące nagrody: zdjęcie profesjonalne z zespołem, t-shirty pamiątkowe z okazji rocznicy, oficjalną koszulkę podpisaną przez zawodników, szkolenie z pierwszym osadą zawodników, obiad z zawodnikami, mecz koszykówki z pierwszym zespołem, roczna reklama marki, podróże autokarem z zespołem na mecz, reklama w tablicy wyników.

- **Finansowanie oparte na otrzymaniu wypłat w naturze (finansowanie)** - (ang. *in kind funding*). Inwestor może uczestniczyć w produkcji przekazując zamiast środków finansowych swoje usługi lub produkty. Posiadają one realną wartość, a więc po rozruchu produktu inwestorzy ponoszą tylko koszty eksploatacyjne, pomniejszone o wartość wkładu [<http://www.infoeuropa.ciejd.pt>, data dostępu: 15.11.2016].

- **Finansowanie oparte na modelach hybrydowych** (ang. *hybrid models*). Modele łączone są ciekawym i innowacyjnym rozwiązaniem. Niektóre portale łączą działania przedsprzedazowe z kredytowaniem, model zwrotu łączy z modelem nagrodowym. Do

modeli hybrydowych należy platforma Fundbyme.com [data dostępu: 20.04.2017]. pozyskująca finansowanie projektu High Heaven - platformy zrzeszającej kobiety uprawiające sporty ekstremalne. Pozyskano na ten cel 30,929 euro, od 108 inwestorów.

- **Modele finansowania społecznościowego wg tink-tank Brugel.com** [http://bruegel.org, data dostępu: 15.11.2016]. Model oparty na darowiznach (ang. *donation-based*) - fundatorzy wpierają przedsięwzięcia bez oczekiwania na rekompensatę, z pobudek altruistycznych (tj. filantropijnej lub w oparciu o motywację opartą sponsoringu) [http://bruegel.org' data dostępu: 15.11.2016]. Przykładem najbardziej znanej platformy jest GoFundMe.com [www.gofundme.com, data dostępu: 20.04.2017] zarejestrowana w Dublinie, realizująca m.in. zbiórkę funduszy dla Garden of Dreams Foundation z Theo Rossi na popularyzację biegów po Empire State Building w Nowym Jork. Na projekt Theo Rossi's Empire State Run pozyskano 2820\$ [www.gofundme.com, data dostępu: 20.04.2017]. Podobna platforma Crowdrise.com [www.crowdrise.com, data dostępu: 20.04.2017] pozyskuje m.in. fundusze na stworzenie drużyny piłki nożnej w szkole podstawowej w Ghanie w zachodniej Afryce [https://www.crowdrise.com, data dostępu: 20.04.2017].

- **Model oparty na nagrodę (ang. *reward-based*)** – celem inwestowania jest pozyskanie nagrody pozafinansowej, takiej jak symboliczny prezent lub produkt albo pierwsze wydanie edycji [http://bruegel.org, data dostępu: 20.04.2017]. Przykładem takiej platformy może być polska platforma Polakpotrafi.pl [data dostępu: 20.04.2017], realizujący projekt Karoliny Rutka, zamierzającej wziąć udział w mistrzostwach Świata dla Amatorów w kolarstwie szosowym.

- **Modelu oparty na pożyczkach, kredytach (ang. *lending-based*)** - inwestorzy otrzymują stałe lub okresowe dochody oraz oczekują zwrotu z zainwestowanego kapitału [http://bruegel.org, data dostępu: 15.11.2016]. Niewielkie projekty sportowe można sfinansować dzięki pożyczkom na Platformie Prosper.com. Okres spłaty wynosi odpowiednio 3 i 5 lat a RRSO 11,32% i 13,50% [https://www.prosper.com, data dostępu: 15.11.2016]. Kosztochłonne i wielomilionowe projekty można sfinansować dzięki platformie Equity.net [data dostępu: 20.04.2017]. Obie platformy nie są wykorzystywane niestety w obszarze sportowym.

- **Model oparty na kapitale własnym (ang. *Equity-based*)** – fundatorzy otrzymują wynagrodzenie w formie ustalonych wcześniej zysków kapitałowych ze zbiórki lub akcji. Przykładem platformy może być Crowdcube.com, która zebrała 235,830,714 £, zrzesza 388,452 członków, pozyskała skutecznie finansowanie na 514 projektów, z średni poziom pojedynczej inwestycji wynosi 1,789 £. Jednym z projektów w obszarze sportowym jest nowoczesny drink Hydro + dla sportowców, na wyprodukowanie którego pozyskano w UK 60,960 £ od 74 inwestorów, przy zakładanym celu inwestycyjnym wynoszącym £325,000 [https://www.crowdcube.com, data dostępu: 20.04.2017].

3. Aspekty prawne funkcjonowania platform finansowania społecznościowego w Polsce

W Polsce prawo nie nadała za rozwojem rynku. Finansowanie społeczniowe mogłoby być z regulowane przepisami pochodzącymi z 1933 r. Zjawiska nie można odnieść do znowelizowanej w lipcu 2014 r. ustawie o zasadach prowadzenia zbiórek publicznych. Finansowanie społeczniowe nie podlega teŹe ustawie – nie tylko z uwagi na cel

biznesowy, ale także specyficzną formę zbiórki (przelewy internetowe, a nie ofiary w naturze lub gotówce). Zatem finansowanie społecznościowe dotacyjne/charytatywne reguluje kodeks cywilny (umowa darowizny), finansowanie społecznościowe oparte na przedsprzedaży reguluje umowa sprzedaży, umowa nienazwana. Finansowanie społecznościowe dłużne regulują umowy konsumenckie (umowy pożyczki z kodeksu cywilnego) a finansowanie społecznościowe udziałowe przepisy prawa normujące nabycie akcji/udziałów.

4. Przegląd wybranych platform wspomagających finansowanie kariery sportowej, zawodów sportowych, sprzętu

Funkcjonuje wiele platform finansowania społecznościowego posiadających między innymi kategorie umożliwiające realizację projektów sportowych lub wyspecjalizowanych i skupionych na realizacji tylko projektów sportowych.

Platformy pozyskujące finansowanie społecznościowe dywersyfikują swoje zainteresowania na różne obszary. Sport i rekreacja stanowią ważny sektor inwestycyjny. Poniżej wybrano kilka przykładów platform, posiadających w swoim portfelu projekty z tej domeny. Kluczem w wyborze stanowi ukierunkowanie platform m.in na obszar sportu i rekreacji.

W górnej połowie tabeli wyszczególniono platformy internetowe zaliczane do potentatów na rynku, finansujących znane zawody sportowe. Druga połowa tabeli zawiera przykłady platform mniejszych, finansujących np.: karierę pojedynczego zawodnika. Kryteria doboru można opisać skalą przedsięwzięcia oraz stopniem identyfikacji marki na rynku. Analiza polega na uśrednieniu wartości projektu oraz opisanu innych zmiennych takich jak liczba finansowanych projektów i globalna wartość zebranych funduszy. Niestety w związku ze zróżnicowanymi wymogami prawnymi dotyczącymi publikowania informacji finansowych nie udało się pozyskać wszystkich danych (ograniczenie analizy). Natomiast za cel nadrzędny przyjęto zasygnalizowanie, iż istnieją takie platformy oraz nakreślenie średnich kosztów projektów przez nie realizowanych. Liderów rynku podkreślono używając kursywy.

Tabela 2.

Ogólna analiza finansowa wybranych platform finansowania społecznościowego w kontekście zastosowania w obszarze sportu i rekreacji

Nazwa platform/koszt kampanii	Kategorie Projektów (tylko sport/ również sport)	Średnie Wartości projektów	Liczba finansowanych projektów	Wartość finansowa projektów	Kategoria funkcjonalna (sprzęt, kampanie treningowe, sprzęt sportowy, aplikacje itp.)
<i>OzCrowd Australia</i> [https://ozcrowd.com , data dostępu: 15.11.2016]	Również sport, ale inne kategorie: edukacja, zwierzęta	-	5-20 tys. \$	5 mln \$	Najszybciej realizowane projekty dla niepełnosprawnych sportowców
<i>Crowdrise USA</i> [https://www.crowdrise.com , data dostępu: 20.04.2017] 5% od zebranych pieniędzy lub	Platforma fundraisingowa Zbiera pieniądze na cele charytatywne 1,5 mln projektów,	4-24 tys. \$	-	-	Maraton Bostoński 2017, Maratony osób chorych na choroby nowotworowe

3% +50\$/mc	Fundacja Edwarda Nortona (aktora)				
Indiegogo [https://www.indiegogo.com, data dostępu: 15.11.2016]	Projekty nie tylko sportowe	3-250 tys. \$ projekt, najdroższy projekt [https://www.indiegogo.com, data dostępu: 15.11.2016], 850 tys. \$	Ponad 650 tys. projektów	Ponad 955 mln \$	Przeważają projekty IT oraz HI TECH posiadające zastosowanie w sporcie Sportwache, aplikacje telefoniczne, prototypy, telefon z czujnikami zdrowotnymi
Gofundme [https://www.gofundme.com, data dostępu: 15.11.2016]	Projekty nie tylko sportowe, istnieje od 2010 roku	Projekty pomiędzy 3-30 tys. \$	Społeczność ponad 25 mln osób	3 mld \$	Projekty finansujące głównie drużyny, ale również kariery pojedynczych zawodników. Finansowanie w dolarach i funtach, najniższa prowizja dla 1,4% dla osób z Europy (z wykluczeniem UK)
Rallyme [https://www.rallyme.com, data dostępu: 15.11.2016]	-	2-60 tys. \$	-	-	Wspiera kariery pojedynczych sportowców, szczególnie młodych i niepełnosprawnych. Portal istnieje od 2016 roku. Prowizja to 7,9%
Pursu.it https://www.pursu.it, data dostępu: 15.11.2016]	-	-	Społeczność 5524 osób z 1280 miast świata największa dotacja jednorazowa 1010 \$	708,446 \$	Wsparcie dla rozwoju indywidualnych karier zawodników. Portal istnieje od 2016 roku
Makeeachamp [https://makeeachamp.com, data dostępu: 15.11.2016]	-	-	-	-	Portal powstał od 2016 roku, wsparcie dla pojedynczych zawodników oraz drużyn w kwiecie od kilku tysięcy do 22 tys \$
Dreamfuel [https://www.dreamfuel.me, data dostępu: 15.11.2016]	-	20-1000 \$, małe kwoty	-	-	Udział w kampanii premiovany reklamą w mediach społecznościowych. portal stworzony w 2016 roku, w celu wsparcia pojedynczych zawodników
Sportfunder [https://sportfunder.com, data dostępu: 15.11.2016]	-	30-22 tys. \$	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz platform finansowania społecznościowego.

5. Wnioski z tabeli

Sportowcy realizują projekty warte średnio 5-20 tys. \$ korzystając ze znanych platform finansowania społecznościowego. Jedną z największych platform Ingiegogo.com pozwala na finansowanie projektów wartych nawet 850 tys. \$. Kapitał ukierunkowany jest na wspieranie pojedynczych karier, finansowanie wieloletnich planów treningowych oraz znanych wydarzeń sportowych np.: największych światowych maratonów.

6. Wyniki analiz

Spśród różnorodnych definicji finansowania społecznościowego można wyłonić definicję w obszarze sportowym. Na rynku finansowania partycypacyjnego panuje znaczne zróżnicowanie pod względem typów platform oraz sposobów pozyskiwania kapitału - od platform charytatywnych do form pożyczkowych. Szeroki zakres kwoty na realizację przedsięwzięcia o charakterze sportowym znajduje swój wyraz w wielkości platform oraz stopniu dywersyfikacji ryzyka inwestycyjnego. Istnieje możliwość pozyskania przez sportowca narodowości polskiej lub jego menedżera wsparcia finansowania kariery, zakupu sprzętu, wyprodukowania aplikacji, stworzenia nowego przyrządu sportowego, udziału w mistrzostwach i turniejach sportowych oraz wielu innych aktywności sportowych.

7. Wnioski

Istnieje możliwość zdefiniowania finansowania społecznościowego w sporcie oraz wskazania istotnych platform internetowych, które mogą wesprzeć realizację projektów sportowych. Różnorodność typów finansowania związana jest ze specyfiką projektów oraz indywidualnymi potrzebami inwestycyjnymi beneficjentów. Finansowanie społecznościowe może stanowić istotne źródło finansowania umożliwiające udział w ważnych wydarzeniach sportowych lub wspierające powstawanie innowacyjnych urządzeń lub aplikacji sportowych. Inicjacja dyskusji w środowisku na temat alternatywnych form pozyskiwania kapitału może stanowić istotną wartość dodaną w obecnych czasach, w których pozyskanie sponsoringu finansowania budżetowego jest reglamentowane.

Bibliografia:

- Alsever B., Jennifer Y. (2015) *Join the right crowd*, INC, Vol. 59, No 8, s. 1-4.
- Altenbeck J. 2011 *Crowdfunding und Social Payments im Anwendungskontext von Open Educational Resources*, epubli GmbH, Berlin.
- Belleflamme P., Lambert T., *Crowdfunding: Tapping the right crowd*, [http:// dx.doi.org/10.1016/j.jbusvent.2013.07.003](http://dx.doi.org/10.1016/j.jbusvent.2013.07.003) (data dostępu: 15.11.2016).
- Burkett E. (2011) *Crowdfunding Exemption? Online Investment Crowdfunding and U.S. Securities Regulation*. *Transactions*, The Tennessee Journal of Business, Vol. 13, s. 63-106.
- Buyser K., Gajda O. Kleverlaan R. 2012 *A Framework for European Crowdfunding*, <http://www.infoeuropa.ciejd.pt/files/database/000051001-000052000/000051102.pdf> (data dostępu: 15.11.2016).
- Freedman B. (2015) *The growth of equity crowdfunding crowdfunding options for private companies and secondary markets for investors-will keep expanding*, The Value Examiner, No 8, s. 6-10.
- Hassell H., Monson, J. (2013) *Campaign Targets and Messages in Direct Mail Fundraising*, Political Behavior, No 4, s. 1-18.
- Hemer J., Schneider U. (2011) *Crowdfunding und andere Formen informeller Mikrofinanzierung in der Projekt- und Innovationsfinanzierung*, <http://www.gbv.de/dms/zbw/668329475.pdf>. (data dostępu: 15.11.2015).

- Kiełczewska A. (2011) *530 kilogramów złota - fundraising jako szansa, lekcja biznesu i historii. Watchdogportal.pl*. <http://archive.is/809xu> (data dostępu: 15.11.2016).
- Kleemann F. 2008 *Un(der)paid Innovators: The Commercial Utilization of Consumer Work through*.
- Król K., 2013 *Od pomysłu do biznesu, dzięki społeczności*, red. wydaje.pl, Warszawa.
- Lin M., Viswanathan, S. (2013) *Home Bias in Online Investments: An Empirical Study of an Online Crowd* (data dostępu: 15.11.2016).
- Meyskens M., Bird L. (2015) *Crowdfunding and Value Creation*, Entrepreneurship Research Journal, Vol. 5, No. 2, s. 155-166.
- Mollick E. (2014) *The dynamics of crowdfunding: An exploratory study*, Journal of Business Venturing, Vol. 29, s.1-16.
- Ostruszka Ł. (2014) *Crowdfunding wart 5,1 mld USD*, Puls Biznesu, <http://pulsinnowacji.pb.pl/actionprint/3713119,38989> (data dostępu:15.11.2014).
- Pieniążek J. (2014) *Crowdfunding and new trends in consumer behaviour*, MINIB, Vol. 12, No 2, s.1-24.
- Schwienbacher A., Larralde B. (2010) *Crowdfunding of small Enterepreneurial Ventures*, Handebook of Entepreneurial Finance, Oxford Uniwersity Press, Oxford.
- Wenzlaff K., Rohler D. (2011) *Crowdfunding schemes in europe. European Expert Network on Culture*, <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E130066.pdf> (data dostępu:15.11.2016).
- Wilson K., Testoni M. (2014) *The crowdfunding phenomenon*, <http://bruegel.org/2014/05/the-crowdfunding-phenomenon/> (data dostępu:15.11.2016).

Streszczenie

W gestii sportowców pozostaje coraz częściej pozyskiwanie dodatkowego finansowania z alternatywnych źródeł. Celem artykułu jest prezentacja, usystematyzowanie definicji pod kątem kryterium chronologicznego, prezentacja rodzajów finansowania społecznościowego oraz platform internetowych zajmujących się finansowanie społecznościowym w sporcie. Metoda badawcza obejmuje analizę aktualnej literatury pod kątem opisanych wyżej kryteriów z podkreśleniem wzrostu wartości rynku oraz dynamiki jego rozwoju. Przypuszcza się, że wartość rynku finansowania społecznościowego jest największa w Stanach Zjednoczonych Ameryki i wynosi 2 mld \$. Średnia wartość projektów wynosi od 4-250 k \$, a kilka projektów IT są wyceniono 850 k \$. Projekty obejmują aplikacje i narzędzia do monitorowania parametrów życiowych fizjologiczne podczas treningów sportowych. W artykule opisano platformy specjalizujące się w finansowaniu projektów sportowych, wspieraniu zakupu sprzętu sportowego, rozwoju i szkoleniu zespołów sportowych.

Słowa kluczowe: finansowanie społecznościowe, finansowanie społecznościowe, źródło w tłumie, finansowanie przedsiębiorczości, portale społecznościowe.

CROWDFUNDING AND SPORT – THE REVIEW OF DEFINITION, TYPES, KIND OF APPLICATION IN THE FIELD OF SPORT AND RECREATION

Summary

The organization of additional funding increasingly is required by athletes. Raising funds from an alternative source is established and applied by sportsmen. The aim of paper is the systematization of definitions and types in financing sports career and review platforms of crowdfunding in the sport market. The structure of the paper exhibits of genesis theory in the literature, the chronological evolution of definitions and diversity of types. The research question is the identification of selected platforms deal with financial of athletes. The method includes the analysis of literature and presents: the economic phenomena of crowdfunding and underline increase the value of market and the dynamic of develop the crowdfunding market. It is supposed that the value of market is biggest in United State of America is 2 billion \$. The average value of funded projects is from 4-250 k \$. Several IT Projects are valued at 850 k\$ even now. There are gadgets and apps to monitoring vital physiologic parameters. In results are indicated platforms and enhanced useful financial information. It is distinguished the platform specialized in funding sport projects, supporting the purchase of sports equipment, development and training sports teams. An additional purpose is advertising this type of funding and emphasise the increase of interest this source of funding in the market development of sports and recreation.

Key words: crowdfunding, fundraising, entrepreneurial finance.